

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

LAPPEN 12

HELSINGØR KOMMUNE



Besigtigelsesdato:	21.06.2013
Besigtiget af:	Jannie Rosenberg Bendsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/217-0001
Kommune:	Helsingør Kommune
Adresse:	Lappen 12, 3000 Helsingør
Betegnelse:	Lappen 12
Fredningsår:	1970
Omfang:	<i>Forhuset (før 1736)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Lappen 12 ligger i udkanten af Helsingør mellem Marienlyst Slot og Øresund blandt en række bygninger, der i materialer og formsprog ligner denne.

Lappen 12 er en bygning på fem fag i en etage og er opført i bindingsværk med udnyttet tagetage. Bygningen står på en sortmalet sokkel, og muren har rødkalkede tavl og stolper. Bygningen bærer et sadeltag med røde vingetegl. I tagfladen mod gaden sidder en kvist og et tagvindue, mod haven er ligeledes en kvist og i rygningen en skorstenspipe med krave og sokkel. Facaden afsluttes af en hvidmalet hovedgesims. De ældre, hvidmalede vinduer er torammede og opsprossede. I det yderste fag sidder en ældre sparrelagt, rød- og hvidmalet halvdør. Havesiden har bindingsværk med hvidkalkede tavl og sortopstolpet træværk. De ældre, gråmalede vinduer er torammede og opsprossede. Indgangen til huset fra bagsiden foregår via en mindre tilbygning, der ikke er omfattet af fredningen.

I det indre er den ældre planløsning bevaret med stue mod gaden og køkkenet og mindre værelse mod haven. Fra køkkenet er der adgang til en mindre gang med badeværelse og adgang til haven samt til den udnyttede tagetage via en trappe. Flere ældre bygningsdele og -detaljer er bevaret, herunder loftsbrædder mellem synlige loftsbjælker, stolper med udskårne knægte, fyldings- og revledøre med hængsler, dørgreb og gerichter, vinduesdetaljer, herunder lodposter, anverfere og stormkroge samt et ældre ildsted i køkkenet. Overfladerne er overvejende ældre, herunder bræddegulve og -vægge, synligt bindingsværk, malede vægudsmykninger og fliser. Enkelte af vinduerne har forsatsrunder.

— BYGNINGSHISTORIE

Lappen ligger som en lille enklave mellem vandet på den ene side og Marienlyst Slot på den anden i det nordøstlige Helsingør og vidner om det tidligere fisker- og færgemandssamfunds materielle vilkår.

Ordet Lappe har flere betydninger, men i denne sammenhæng henvises der sandsynligvis til betydningen odde eller næs, idet Lappegrunden er en rest af en odde, som er blevet opslugt af Øresund. Endvidere lå der en sandbanke i Øresund, der gik under betegnelsen ”Der Lappe”, hvorved Lappen kan være en afledning af dette.

Bebyggelsen på Lappen stammer fra 1700-tallet og var overvejende beboet af færgemænd, der fra Lappen nemt kunne holde øje med ankomne skibe, der skulle lægge anker ved rheden for at betale øresundstold.

Lappen lå indtil konsumtionens (afgift på fødevarer som indførtes fra landet ind til byen) ophævelse i 1850 uden for byen. For at komme ind til Helsingør skulle man igennem ”Lappeporten” eller ”Røde Port” og betale accise, hvilket svarer til vores moms. Porten lå hvor Skt. Annagade og Lundegade løber sammen i Lappen.

Lappen 12 hører til blandt de ældre bygninger på Lappen. Huset blev opført før 1736 som en del af et tretten fags bindingsværkshus, der strakte sig over Lappen 10 og 12. I 1761 blev huset opdelt i to huse på henholdsvis otte og fem fag. Huset på otte fag blev nedrevet omkring 1771-75 og erstattet af det nuværende Lappen 10b. Det nuværende Lappen 12 er således identisk med huset på fem fag. Huset er stort set ikke ændret hverken ude eller inde med undtagelse af kvisten i tagfladen mod gaden, der er af nyere dato. Huset har indtil 1900-tallet primært været beboet af færgfamilier.

— KILDER

Helsingørs gader og stræder i mands minde. Skt. Annagade/Grønnehave/Lappen, Kenno Pedersen, Nordisk Forlag for videnskab og teknik, Helsingør 2007.

Historiske huse i Helsingør. Fortegnelse over bevaringsværdige ældre bygninger i Helsingør. Nationalmuseet, 1973.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Lappen 12 knytter sig til samspillet med Lappens øvrige bygninger. Karakteristisk for bebyggelsen er, at husene fremstår som en helhed med deres enkle og beskedne udtryk, men på samme tid opleves som individuelle bygninger med forskellige facadeudformninger, farver og højde. Lappen opleves således som en enkel, harmonisk bebyggelse, der står i stor kontrast til naboejendommen, det fornemme og elegante Marienlyst Slot med

omgivende have, der afgrænses af en mur mod Lappen. Lappen 12 er således med til at opretholde det ældre kulturmiljø.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

I det ydre er den kulturhistoriske værdi ved Lappen 12 knyttet til den uprætentiøse og beskedne bygning i bindingsværk med meget få detaljer, der vidner om husets funktion som bolig for familier med en beskednen indkomst.

I det indre er den kulturhistoriske værdi knyttet til de mange ældre bygningsdele og -detaljer, herunder loftsbrædder mellem synlige loftsbjælker, stolper med udskårne knægte, fyldings- og revledøre med hængsler, dørgreb og gerichter samt vinduesdetaljer, herunder lodposter, anverfere og stormkroge samt et ældre ildsted i køkkenet, der sammen med de delvist afdækkede bemalinger på vægge og gerichter er medvirkende til at understrege bygningens enestående og unikke historiske atmosfære.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

I det ydre er den arkitektoniske værdi knyttet til den enkle og uprætentiøse bygning i bindingsværk med få detaljer i form af gesims, vinduer og dør.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier er i det ydre knyttet til den enkle bygningskrop med den stort set ubrudte tagflade med skorstenspipe i rygningen. Hertil kommer hovedgesimsen, de ældre torammede vinduer og hoveddøren samt den traditionelle materialeholdning.

I det indre er de bærende fredningsværdier knyttet til den bevarede ældre planløsning med stue mod gaden og køkken samt mindre værelse mod haven. Hertil kommer de mange ældre bygningsdele og -detaljer, herunder loftsbrædder mellem synlige loftsbjælker, bræddevægge og -gulve, stolper med udskårne knægte, fyldings- og revledøre med hængsler, dørgreb og gerichter, vinduesdetaljer, herunder lodposter, anverfere og stormkroge, det ældre ildsted i køkkenet og bemalinger på vægge samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.